

ДЕПАРТАМЕНТ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ
ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

бульвар Шевченка, 185, м. Черкаси, 18000, тел./факс (0472) 37-34-14
e-mail: 40166011@ck.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 40166011

№ _____

На № 5-18/VIII від 19.02.2021

Черкаська обласна рада

Про стан виконання
Програми розвитку туризму
Черкаської області 2021-2025 роки

На виконання рішення обласної ради від 19.02.2021 № 5-18/VIII
направляємо інформацію про стан виконання Програми розвитку туризму
Черкаської області 2021-2025 роки, за 2024 рік, згідно з додатком.

Додаток: на 31 арк. в 1 прим.

Директор

Роман КАРМАННІК

Юлія Симошенко
Анастасія Білашенко (097) 424 07 62

Черкаська обласна державна адміністрація
№ 02/03-06.2-08/2075/01/01-16/8500 від 31.03.2025

Черкаська обласна рада

1466/01-143 від 02.04.2025

**Інформація про стан виконання заходів
Програми розвитку туризму Черкаської області на 2021 – 2025 роки, у 2024 році**

№ п/п	Назва напрямку діяльності (пріоритетні завдання)	Заходи і проекти Програми	Термін виконання заходу	Відповідальні виконавці	Стан виконання
1.	Створення туристичної навігації по Черкаській області	1. Здійснення аналізу наявної туристичної навігації, визначення переліку місць, де необхідне розташування знаків та вказівників, розробка концепції їх дизайну.	Протягом 2021-2025 років	Департамент регіонального розвитку Черкаської області державної адміністрації, Департамент будівництва Черкаської області державної адміністрації, районні державні адміністрації, територіальні громади, (за згодою), ДП „Служба місцевих автомобільних доріг у Черкаській області,, (за згодою), Служба автомобільних доріг у Черкаській області (за згодою), Громадська спілка „Асоціація гостинності	В області створено комісію обласної державної адміністрації з розвитку туристичної галузі, яка затверджена розпорядженням обласної державної адміністрації від 28.11.2012 № 352, зі змінами (далі – Комісія). У рамках діяльності Комісії, у т.ч., розглядаються питання щодо створення туристичної навігації в регіоні, визначення потенційних місць для розробки туристичних маршрутів, інші питання. У зв’язку з відсутнім фінансуванням на заходи Програми розвитку туризму Черкаської області на 2021 – 2025 роки (далі – Програма), заходи щодо розробки дизайну туристичних знаків та вказівників не проводились. Потреба в проведенні засідання даної Комісії у 2024 році була відсутня.

			гостинності Черкащини,, (за згодою)	В обласному бюджеті на 2024 рік, у рамках Програми, кошти для виготовлення та встановлення дорожніх знаків, вказівників до туристичних локацій та на самих об'єктах не передбачалися. За інформацією Департаменту будівництва Черкаської обласної державної адміністрації, Законом України „Про Державний бюджет України на 2024 рік“ субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах у 2024 році не виділялась. Забезпечення сталого функціонування автомобільних доріг загального користування місцевого значення Черкаської області протягом 2024 року забезпечувалося за рахунок залишку коштів субвенції минулих періодів. Разом з тим, для забезпечення безпечних умов дорожнього руху у 2024 році на автомобільних дорогах загального користування місцевого значення області встановлено 238 дорожніх знаків
2. Виготовлення та встановлення дорожніх знаків, вказівників до туристичних локацій та на самих об'єктах Черкаської області.	Протягом 2021-2025 років		Департамент регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації, Департамент будівництва Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, територіальні громади, (за згодою), ДП „Служба місцевих автомобільних доріг у Черкаській області,, (за згодою), Служба автомобільних доріг у Черкаській області (за згодою), Громадська спілка „Асоціація гостинності Черкащини,, (за згодою)	За інформацією громад: Кам'янською територіальною громадою по місту встановлені вказівники до туристичних локацій, інформаційні таблички на туристичних об'єктах: Парк дерев'яних скульптур Б. Плаксія. (початок пішохідного маршруту по Тясминському каньйоні), Мозаїка. Тальнівською територіальною громадою здійснено обговорення встановлення вказівників біля локацій у м. Тальне: Мисливський палац, Храм Святих Первоверховних апостолів Петра і Павла, місце поховання цадика Давида Тверського (Тальнер Ребе), костел Св Анни. Ліпнявською територіальною громадою було здійснено обговорення дизайну макетів та вибору місця для встановлення необхідних вказівників.

	3. Виготовлення та встановлення інформаційних Смарт-таблиць, інформаційних пілонів та стел на туристичних локаціях та об'єктах Черкаської області з подальшою їх передачею на баланс територіальних громад.	Протягом 2021-2025 років	Департамент регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, територіальні громади (за згодою), Громадська спілка „Асоціація гостинності Черкащини„ (за згодою)	За інформацією громад: Кам'янською територіальною громадою встановлено 2 інформаційні пілони – у Парку поч.ХІХ сторіччя (державний заповідник) та на Тясминському каньйоні (державний заповідник). Лисянською територіальною громадою були встановлені смарт-таблиця та стела на території Пам'ятки природи „Тарасові Явори“ у с. Будище. Тальнівською територіальною громадою у 2024 році КП „Тальнівський палацово-парковий комплекс Шувалових“ розроблено макет і встановлено 3 інформаційно-туристичних стенди щодо роботи туристичної локації – Палацу та охоронних зон пам'ятки.
	4. Виготовлення та встановлення селфі рамок на туристичних локаціях Черкаської області.	Протягом 2021-2025 років	Департамент регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, територіальні громади (за згодою), Громадська спілка „Асоціація гостинності Черкащини„ (за згодою)	У 2024 році, у рамках заходів Програми, не передбачалося коштів з обласного бюджету для виготовлення та встановлення селфі рамок на туристичних локаціях Черкаської області.
	5. Визначення та забезпечення першочергового ремонту під'їзних	Протягом 2021-2025 років	Департамент регіонального розвитку Черкаської обласної державної	У 2024 році ДП „Служба місцевих автомобільних доріг у Черкаській області“ проведено виконання ремонтно-будівельних робіт в рамках поточного ремонту та експлуатаційного утримання. Службою відновлення та розвитку інфраструктури у

	шляхів області, що ведуть до головних туристичних об'єктів та локацій.		адміністрації, Департамент будівництва Черкаської області державної адміністрації, районні державні адміністрації, територіальні громади, (за згодою), ДП „Служба місцевих автомобільних доріг у Черкаській області,“ (за згодою), Служба автомобільних доріг у Черкаській області (за згодою), Громадська спілка „Асоціація гостинності Черкащини,“ (за згодою)	Черкаській області на під'їзних шляхах до головних туристичних об'єктів Черкаської області підприємствами ліквідовано 25,4 тис. м ² ямковості та інших деформацій покриття. Роботи із реконструкції, капітального та поточного середнього ремонту не проводились. За інформацією громад: Багачевською територіальною громадою здійснено ямковий ремонт асфальтного покриття центральної вулиці міста Багачеве до „Алеї Слави“, яка є туристичним місцем в межах громади. Звенигородською територіальною громадою була відремонтована ділянка дороги біля села Моринці (ямковий та капітальний ремонт). Кам'янською територіальною громадою відремонтовано під'їзні шляхи до туристичних об'єктів по місту (Тясминський каньйон, сакурова алея, заповідна зона „царство шафранів“ та „Ковиль-трава“. Відремонтовано відрізок дороги Кам'янка – Грушківка (до пам'ятних знаків героєм-холоднокорятам). Відремонтовано відрізок дороги Кам'янка – Тимошівка до музею К.Шимановського. Уманською територіальною громадою за кошти місцевого бюджету проведено капітальний ремонт вулиці Праці.
2. Промоція туристичних об'єктів та локацій Черкаської області	1. Створення ексклюзивних туристичних маршрутів, які допоможуть розкрити унікальність місця, як для туристів так і для мешканців регіону (орієнтовані на різний	Протягом 2021-2025 років	Департамент регіонального розвитку Черкаської області державної адміністрації, районні державні адміністрації, територіальні громади	Протягом 2024 року, в рамках заходів Програми, Департаментом регіонального розвитку Черкаської області державної адміністрації (далі – Департамент) здійснювалась робота щодо популяризації туристичних локацій, подій та маршрутів через соціальні мережі Facebook „Черкащина туристична“ та Instagram „tourismcherkasyregion“. Підготовлено та розміщено 225 інформаційних публікацій, 1113 повідомлень (сторіс Instagram), 33 відео Reels. Національний природний парк „Холодний Яр“ у 2024 році

	вік та уподобання, сформовані на короткі, односторонні тури та тури вихідного дня).		(за згодою), Громадська спілка „Асоціація гостинності Черкащини,, (за згодою) в рамках проекту, який реалізується спільно із ЧРБО „Фонд розвитку Чигиринщини“, БФ соціального розвитку „Холодний Яр“ за підтримки Українського культурного фонду розробив віртуальні тури „Холодний Яр – шляхом хоробрих“, що включає найцікавіші історико-культурні локації Холодного Яру: Вежа, Кресельці, поховання Гната Голого, Гайдамацький став, Мотронинський монастир, Пантеон Героїв, Скільське городище, Склик, х. Буда, Дуб Максима Залізняка, Братська могила та ін. За інформацією територіальних громад, Тальнівською територіальною громадою укладено „Договір про співробітництво територіальних громад у реалізації спільного проекту „Створення та облаштування туристичного маршруту в межах Водяницької, Тальнівської, Звенигородської, Шполянської, Шевченківської та Буцької територіальних громад“, яким передбачено промоцію туристичних локацій: пам'ятка архітектури національного значення Палац (1902-1907 роки), Тальнівський музей історії, храм Святих першоверховних Апостолів Петра і Павла, римо-католицький костел святої Анни, пам'ятка архітектури XIX ст. – залізнична станція „Тальне“, пам'ятки паркового загальнодержавного садово-мистецтва значення парк „Тальнівський“, козацький цвинтар у с. Колодисте, державний історико-культурний заповідник „Трипільська культура“. Шполянською територіальною громадою розроблено та діють 6 відкритих туристичних локацій, які допомагають розкрити унікальність краю як туристам, так і мешканцям громади, а саме: Артоб'єкт „Серце України“ в географічному центрі території України на трасі Золотоноша-Умань Н-16, Палац-резиденція Олександра Абазі у Верхній Дар'івці в м. Шпола., Перший в Україні кований іконостас у Храмі Різдва Пресвятої Богородиці Православної церкви України в м. Шпола, Красназвичий музей у м. Шпола, Лозуватський дендропарк – парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва в селі Лозуватка, що на трасі Золотоноша-Умань Н-16, Мотузковий парк на території
--	--	--	---

				комунального закладу „Шполянський міський дитячий парк дозвілля“ в м. Шпола. Окрім того, у рамках реалізації міжмуніципального проєкту з розвитку туристичної інфраструктури „Створення та облаштування туристичного маршруту в межах Водяницької, Тальнівської, Звенигородської, Шполянської, Шевченківської та Бучької територіальних громад“ було налагоджено партнерські зв'язки з вищевказаними громадами, для реалізації загальних проєктів, що передбачають створення спільних туристичних продуктів та облаштування туристичних маршрутів, які об'єднують територіальні громади та для покращення туристичної інфраструктури. Протягом 2024 року, Звенигородський краєзнавчий музей ім. Т.Г. Шевченка, Звенигородської територіальної громади, маючи великий арсенал пам'яток історії, культури розробив два туристичних маршрути присвячені героїці рідного краю у визвольних війнах українського народу, які чинили супротив поневолювачам, шляхом збройного протистояння: „Пам'ять – то серця бентежний неспокій“ та „Коли ми вмирили нам сурми не грали“. Уманською територіальною громадою розроблено два туристичні маршрути: „Єврейська Умань: єдність у розмаїтті“ і „Трипільська спадщина Уманщини“. Також розроблено квест-екскурсію містом „Від Дворцової до Незалежності: історія однієї вулиці“, квест парком „Софіївка“ „Слідами олімпійських богів“ та театральний квест „Шато-де-Флер“. Степанецькою територіальною громадою створено 1 туристичний маршрут „Місця Сили Степанецької громади“ https://surl.li/lhuqci. Мошнівською територіальною громадою розроблено пішохідний маршрут Мошнівським краєм, функціонує парк заміського відпочинку River Wood з готельно-ресторанним комплексом. По всіх селах Золотоніської територіальної громади розроблені та висвітлені в ЗМІ (газета „Златокрай“, офіційні сайти
--	--	--	--	---

				міста та сіл, сторінки Facebook, Золотоноша інформаційна туристичні маршрути історичних та цікавих місць округу. На офіційному сайті виконавчого комітету Золотоніської міської ради https://sur.lj/iifcie в розділі „Розвиток туристичної галузі“ сформований підрозділ „План заходів на рік“ та „Перелік об’єктів“, де можна ознайомитись з переліком історичних пам’яток Золотоніської ТГ. Відділом освіти, молоді та спорту, культури, туризму та зовнішніх зв’язків Ротмістрівської територіальної громади розроблено карту туристичних локацій громади, яка висвітлена на сайті відділу За інформацією Кам’янської територіальної громади ексклюзивні маршрути на стадії розробки: проєкт туристичного маршруту до Тимошівського заказника (Кримський підсніжник), велосипедний маршрут „Шляхами Горліса-Горського“. У Бобрицькій територіальній громаді в 2024 році було обговорення з підприємцями крафтової продукції (сири козячі, продукти бджільництва: пилок, прополіс, віск, мед, крем-мед, стільниковий мед), та формування коротких маршрутів. Ліпнявська територіальна громада теж здійснювала обговорення з цього напрямку туристичних маршрутів.
	2. Створення рекламних презентаційних відеороликів.	Протягом 2021-2025 років	Департамент регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, територіальні громади (за згодою), Громадська спілка „Асоціація гостинності	У травні-червні 2024 року з метою туристичної промоції регіону Департамент співпрацював із 2 блогерами України в рамках проєкту „Узол і Манько: надихаємо на подорожі“. За результатами співпраці створено 1 відеосюжет та 5 відео Reels про туристичні локації та місця відпочинку у м. Черкаси. 27 вересня в рамках відзначення Міжнародного дня туризму було створено 8 промоційних відео Reels, які були розміщені в соціальних ресурсах Департаменту – https://sur.lj/lcbrx. За інформацією територіальних громад: Національний заповідник „Батьківщина Тараса Шевченка“, який знаходиться на території Шевченківської територіальної громади, створює рекламні фото відеоролики (20) https://sur.lj/tejjid.

				Черкащини,, (за згодою)	Калинопільська територіальна громада створила рекламну-презентаційні відеоролики про туристичні можливості громади с важливим етапом у залученні туристів. Підготовлено та випущено два відеоролики Туристичного гйда Катеринопільщини https://surl.li/sntvtp. Вони стали візитівкою громади, привертаючи увагу потенційних відвідувачів та демонструють Туристичний потенціал нашого краю. Висвітлюють визначні пам'ятки, природні об'єкти, історичні події та культурні традиції. Уманською територіальною громадою професійні рекламно-презентаційні відеоролики у 2024 році не створювались. Натомість проведено конкурс відеоробіт „Дивовижна Умань“ серед молоді громади за чотирма номінаціями: „Умань історична“, „Умань патріотична“, „Умань літературна“ та „Умань чарівна“. Підбиття підсумків і нагородження переможців і учасників відбулося у День міста Умань.
	3. Організація та проведення рекламних прес-турів для представників туристичних фірм та ЗМІ.	Протягом 2021-2025 років	Департамент регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, територіальні громади (за згодою), Громадська спілка „Асоціація гостинності Черкащини,, (за згодою)	За інформацією територіальних громад: Уманською територіальною громадою 5 – 6 вересня, в межах престуру „Як громади центральної України приймають ВПО, розвиваються, допомагають фронту“, Умань відвідали 15 представників ЗМІ з різних областей України. Журналісти знайомились з роботою різних сфер життєдіяльності громади, у тому числі з туристичною галуззю. Для журналістів були організовані екскурсії парком „Софіївка“, районом паломництва брацлавських хасидів, неМузеєм „Тасмниці будинку Файнштейна“ та черешневими садами „Gordiy Garden“. Також у межах туристичного форуму 24 – 25 травня відбувся ознайомлювальний тур для представників туристичних агенцій, засобів масової інформації, блогерів за трьома маршрутами: „Уманський край: багатство у різноманітті“, „Гостинна земля трипільців“, „Магія природи“. Національний заповідник „Батківщина Тараса Шевченка“, що у Шевченківській територіальній громаді, постійно проводить рекламні престоури (10). У КП „Тальнівський палацово-парковий комплекс	

				Шувалових“, Тальнівської територіальній громаді, налагоджено роботу туристичними фірмами області (Черкаси, Умань, Звенигородка, Чигирин) та України (Київ, Вінниця, Одеса, Харків, Дніпро, Кривий Ріг, Кременчук, Полтава, Миколаїв). Упродовж року проведено 150 екскурсій для жителів громади та туристів. У Багачевській територіальній громаді пункт перебуває на стадії виконання. Разом із тим, реалізація заходу ускладнена через відсутність місцевих засобів масової інформації, а для обласних ЗМІ наразі недостатньо туристичного потенціалу громади для повноцінного висвітлення. Окрім того, представники туристичних фірм поки що не виявляють зацікавленості у розробленні нових туристичних маршрутів по території громади через відсутність інфраструктурних рішень для привабливості маршрутів.
	4. Організація та проведення щорічних Туристичних форумів Черкащини.	Протягом 2021-2025 років	Департамент регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, територіальні громади (за згодою), Громадська спілка „Асоціація гостинності Черкащини,, (за згодою)	Асоціацією інклюзивного реабілітаційно-соціального туризму проведено зустріч із громадською організацією Вінницька міська організація соціального розвитку та становлення окремих малозахищених категорій молоді „Паросток“ (керівник Ірина Саранча). Організовано та проведено Всеукраїнський конкурс студентських наукових робіт із соціальної та економічної інклюзії. У 2025 р. планується уже III Всеукраїнський науково-практичний онлайн симпозіум з „Інклюзивно реабілітаційно-соціального туризму“. За інформацією територіальних громад: У 2024 році у Звенигородській територіальній громаді було організовано та проведено зустріч „Гостини до Агатагела Кримського“ – такий захід пройшов у Звенигородці, метою якого було зібрати коло зацікавлених осіб та осмислити роль спадщини видатного вченого під час війни. Обговорювалась роль постаті у творенні Академії наук, перспективи створення музею у Звенигородці в будинку Кримського, розвиток на Звенигородщині туристичних маршрутів, пов’язаних з Кримським та його родиною тощо. Організаторами заходу

				виступили Всеукраїнська громадська організація „Союз Українок“ у партнерстві з благодійним фондом „Бібліотечна країна“ за підтримки Звенигородської міської ради та Надзвичайного і Повноважного Посла, Посла з особливих доручень МЗС України Ігоря Осташа. В Уманській територіальній громаді 24 – 25 травня відбувся II Туристично-економічний форум „Туризм в Україні: вимоги сьогодення“, організований відділом туризму у співпраці з МАОМС „Кластер „Шляхами трипільської праматері“. Захід відвідало близько 130 учасників з Києва, Харкова, Львова, Полтави, Кривого Рогу, Запоріжжя, Чернігова, Сум, Одеси, Вінниччини, Молдови. Серед тем, які піднімалися під час форумів: розвиток сталого туризму, безбар'єрність та інклюзивний підхід в туризмі, маркетинг територій, перспективи кластерної моделі розвитку туристичних дестинацій тощо. У межах проведення форуму відбувся ознайомлювальний тур для представників туристичних агенцій, засобів масової інформації, блогерів за трьома маршрутами: „Уманський край: багатство у різноманітті“, „Гостинна земля трипільців“, „Магія природи“.
			У 2024 році Департаментом на постійній основі здійснюється наповнення фотографіями про туристичні об'єкти та локації області Facebook-сторінки „Черкащина туристична“ та Instagram-сторінки „tourismincherkasyregion“. У 2024 році Департаментом підготовлено та розміщено 225 інформаційних публікацій, 1113 повідомлень (сторіс Instagram), 33 відео Reels. Окрім того, територіальними громадами області здійснюється адміністрування соціальних мереж та веб-сайтів щодо наповнення фотографіями з туристичних об'єктів та локацій області, зокрема: Багачевською територіальною громадою оновлено фото Багачевської публічної міської бібліотеки в додатку „Google Maps“, яка є центральним місцем для дозвілля молоді та містить близько 70 тис. книг.	Департамент регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, територіальні громади (за згодою), Громадська спілка „Асоціація гостинності Черкащини“, (за згодою),
		5. Наповнення мережі якісними фотографіями з ключових локацій, об'єктів регіону та ідеями для відпочинку в області.	Протягом 2021-2025 років	
				Бобриньською територіальною громадою проводиться відбір

				Установа „Черкаська агенція регіонального розвитку„ (за згодою)	фотографій для наповнення мережі. Звенигородським краєзнавчим музеєм Звенигородської територіальної громади проводиться робота щодо наповнення сторінки музею архівними та сучасними фото Звенигородщини. Золотоніського територіальною громадою на сайті http://zolotonosha.ck.ua „Золотоноша як на долоні“ в розділі „Місто-Новини“ та на сайті http://zolo.co.ua „Золотоноша історична“ пропонується підбірка фото-ретро-світлин міста 50 річної давнини. Актуальна інформація про головні туристичні об'єкти і події Калиноніпільської територіальної громади знаходиться на офіційному вебсайті Калиноніпільської селищної ради та соціальній мережі Facebook на сторінці Калиноніпільського краєзнавчого музею. Постійно оновлюється інформаційний контент на офіційних сторінках соціальних мереж. За наступними посиланнями шукайте якісні фотографії ключових туристичних локацій та об'єктів Мошнівської територіальної громади, а також текстові коментарі до них. Матеріали (фото та текстові пояснення до них) по Преображенській церкві с. Мошни: https://surl.li/9kklbl, по римо-католицькому костелу: https://surl.li/aozclv, по Музею Т. Г. Шевченка в Мошнях: https://surl.li/hlqqnj, по будинку лікаря та лікарні архітектора В. Городецького https://surl.li/wktbme, по пансіону шляхетних панянок https://surl.li/khekwz, по Мошнівській канцелярії Мошногородищенського маєтку https://surl.li/golylb, по Волосній управі https://surl.li/ofmtsv, по ринковій площі https://surl.li/mhjspe, по парку Воронцова Мошногорах https://surl.li/tmxyuq, по парку заміського відпочинку „Riwerwood“, https://surl.li/bkkbvj, інформацію по екскурсіям до Мошен шукайте за посиланням https://surl.li/goobot. Якісні фотографії ключових локацій, об'єктів та ідеї для відпочинку на терені Мошнівської сільської ради Черкаського району, дивіться також за посиланням: https://surl.li/ntlnen.
--	--	--	--	--	--

				У Рогмістрівській територіальній громаді якісні фотографії ключових локацій наявні та використовуються, у тому числі, для співпраці з громадами. Для промоції та підвищення туристичної привабливості Уманської територіальної громади забезпечується постійне наповнення актуальною інформацією сторінок „Умань туристична“ у соціальних мережах Facebook, Instagram, TikTok. Анонси про події, фотографії та інформація про туристичні магніти громади розміщуються на інтернет-ресурсах країни, зокрема: „Мандрюю Україною“, „Фотоподорожі країною“, „Жити в Черкасах“, „Черкаси онлайн“, „Цікаве про туризм“ тощо. На сайті Тальнівської територіальної громади в рубриках „Фотогалерея“ та „Тальнівщина туристична“ розміщені фото ключових об’єктів громади. Активно ведуться та наповнюються відповідним контентом сторінки у соціальних мережах Тальнівського музею історії, Тальнівського палацово-паркового комплексу Шувалових тощо. На сайті Кам’янської міської ради Кам’янської територіальної громади створений розділ „ФОТО“ де зібрані фотографії туристичних локацій громади. Ведеться сторінка у соціальній мережі Facebook „Кам’янка туристична“. Монастирищенською територіальною громадою створено сайт громади та активно ведеться сторінка в соціальній мережі Facebook. Ліплявською територіальною громадою здійснюється збір фотографій для наповнення сайту та соціальних мереж. Національний заповідник „Батківщина Тараса Шевченка“ Шевченківської територіальної громади постійно наповнює мережі якісними фотографіями з ключових локацій, об’єктів регіону.
6. Дизайн, виготовлення та розміщення на АЗС	Протягом 2021-2025 років	Департамент регіонального розвитку Черкаської	За інформацією Кам’янської територіальної громади, на АЗС WOG, встановлено інформаційний стенд про „Тясминський каньйон“.	

		області інформаційних постерів про туристичні локації та об'єкти Черкаської області.		обласної державної адміністрації	Національний заповідник „Батківщина Тараса Шевченка“ Шевченківської територіальної громади виготовив та встановив інформаційні банери на трасі Черкаси-Звенигородка.
		7. Промоція водних туристичних маршрутів	Протягом 2021-2025 років	Департамент регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації, Громадська спілка „Асоціація гостинності Черкащини„ (за згодою)	У зв'язку з введенням воєнного стану в Україні відповідно до Указу Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 „Про введення воєнного стану в Україні“ від 24.02.2024 № 2102-IX (зі змінами) заходи щодо популяризації і промоції водних туристичних маршрутів не проводились. За інформацією територіальних громад: По „Тясминському каньйону“ Кам'янської територіальної громади організована водна екскурсія. Монастирищенською територіальною громадою облаштовані місця масового відпочинку населення на територіях прибережних смуг водних об'єктів: м. Монастирища та с. Аврамівка.
3.	Промоція бренду Черкаської області	1. Дизайн, виготовлення та придбання унікальної сувенірної продукції з елементами айдентики Черкащини.	Протягом 2021-2025 років	Департамент регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, територіальні громади (за згодою), Громадська спілка „Асоціація гостинності Черкащини„ (за згодою), Установа „Черкаська	За інформацією територіальних громад: У зв'язку з відсутністю коштів, відділ культури Багачевської територіальної громади не здійснює придбання та виготовлення сувенірної продукції, проте завдяки Артему Калюжному створено брелоки „Я люблю Багачеве“, які можна придбати в магазинах міста, чим підтримати ЗСУ. Монастирищенська територіальна громада має виробити з глини: магніти, брошки, глечики та миски, іграшки-свищики з мотивами трипільської культури виготовлені в майстерні гончарства О. Остапенко (с. Княжа Криниця). У сувенірній крамничці, яка знаходиться на території Національного історико-культурного заповідника „Чигирин“, Чигиринської територіальної громади , можна придбати сувенірну продукцію з елементами Чигиринщини. Шполянською територіальною громадою виготовляється подарунково-сувенірна продукція з логотипом Шполянщини

			агенція регіонально розвитку, (за згодою)	для нагородження переможців та учасників різноманітних конкурсів. У Шевченківській територіальній громаді Національний заповідник „Батьківщина Тараса Шевченка“ постійно займається виготовленням та придбанням унікальної сувенірної продукції з елементами айдентики Черкащини, Стапанківською територіальною громадою виготовлено 2000 шт. Туристичної Мапи – „Місця Сили Степанецької громади“ з елементами айдентики Черкащини. У Звенигородській територіальній громаді заплановано у 2025 році розробка та виготовлення сувенірної продукції.
	2. Просування туристичного сайту області.	Протягом 2021-2025 років	Департамент регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації	27 вересня підписано Меморандум про співпрацю між Департаментом, Фізичною особою – підприємцем Токарським Богданом Олексійовичем та ТОВ „Уова Софтер“ про співпрацю в питаннях створення туристичного сайту. Монастирищенською територіальною громадою створено туристичний веб-сайт „Запрошує Монастирищина туристична“. В Уманській територіальній громаді продовжує функціонувати і наповнюватися інформаційний сайт „Умань туристична“. Національний заповідник „Батьківщина Тараса Шевченка“, Шевченківської територіальної громади, просуває власний туристичний сайт.
	3. Виготовлення та розміщення зовнішньої реклами з туристичною айдентикою Черкаської області.	Протягом 2021-2025 років	Департамент регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації, Управління культури та охорони культурної спадщини Черкаської обласної державної	За інформацією територіальних громад, Національний заповідник „Батьківщина Тараса Шевченка“, Шевченківської територіальної громади, виготовив та встановив інформаційні банери на трасі Черкаси-Звенигородка. Монастирищенською територіальною громадою в рамках підготовчих заходів до проведення виставки „Магія глини“ (майстрині Ольги Остапенко с.Княжа Криниця) в Монастирищенському краєзнавчому музеї виготовлено презентаційний буклет „Етнопростір Садиба Остапа“ для презентації в агротуристичному кластері „Шляхами

				адміністрації, Управління комунікацій Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, територіальні громади (за згодою), Громадська спілка „Асоціація гостинності Черкащини,, (за згодою)	трипільської праматері“.
	4 Розробка та виготовлення щомісячного календаря туристичних подій області.	Протягом 2021-2025 років	Департамент регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, територіальні громади (за згодою), Громадська спілка „Асоціація гостинності Черкащини,, (за згодою)	Протягом 2024 року було виготовлено та розміщено 12 календарів туристичних подій області. У Багачевській територіальній громаді розроблено електронний путівник пам'ятних дат та подій у громаді. У Золотоніській територіальній громаді на офіційному сайті виконавчого комітету Золотоніської міської ради, http://zolo.gov.ua/istory-chni-ram-yatku-zolotonoshi/ в розділі „Розвиток туристичної галузі“ сформований підрозділ „План заходів на рік“ та „Перелік об'єктів“, де можна ознайомитись з переліком історичних пам'яток Золотоніської ТГ. Започаткована рубрика „Афіша подій“, на якій анонсуються заходи , що будуть проходити у громаді та які можуть відвідати не тільки жителі ТГ, а й гості, Щомісячно Тальнівською територіальною громадою протягом звітного періоду, у разі наявності, подавалася інформація про важливі туристичні події у громаді для включення їх у туристичний календар області.	
	5. Організація та	Протягом	Управління у	За інформацією Асоціації інклюзивного реабілітаційно-	

	проведення заходів щодо популяризації бренду області, зокрема сприяння в проведенні фестивалів у регіоні.	2021-2025 років	справах сім'ї, молоді та спорту Черкаської обласної державної адміністрації, Департамент регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації, Управління культури та охорони культурної спадщини Черкаської обласної державної адміністрації, Управління комунікацій Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, територіальні громади (за згодою), Громадська спілка „Асоціація гостинності Черкащини, (за згодою)	соціального туризму, у 2023 році підписано наказ Міністерства освіти і науки України про проведення Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт із соціальної та економічної інклюзії, де тематичним напрямом є інклюзивний туризм, 24 – 25 квітня 2024 року, в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини, було проведено перший тур II етапу Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт із соціальної та економічної інклюзії – http://surl.li/ojzfq. Здійснено організацію та проведення 4 грудня 2024 року фестивалю творчості „Рівні між собою ми, будемо разом Я і Ти“: https://surl.li/dfhzhk. За інформацією Управління сім'ї, молоді та спорту Черкаської обласної державної адміністрації, 6 – 19 серпня відбувся фестиваль, спрямований на патріотичне виховання молоді та популяризацію краю Тараса Шевченка „Ше.Fest“ в с. Моринці Звенигородського району. У результаті проведених заходів на фестивалі молодь дізналася про життя та творчість Тараса Шевченка, покращила знання української мови, взяла участь в гутірках, дискусіях, тематичних обговореннях що в першу чергу сприяє розширенню кругозору та підвищенню інтелектуального рівня молоді. Участь у заході взяло близько 2 000 осіб. 19 жовтня – фестиваль із збереження духовно-культурної, історичної пам'яті українського народу „Етнодень: бандуристи“. Загальна кількість учасників 150 осіб. Багачевською територіальною громадою проведено IX фестиваль українського фольклору „Народна криниця“, в якому взяли участь 10 творчих колективів нашої громади та 3 солісти Для популяризації туристичної галузі громади Калинопільською територіальною громадою було організовано та взято участь у проведенні низки подібних заходів, зокрема: Міжнародний фестиваль скандинавської ходьби „Спортфест“: благодійні мистецькі заходи та концертні- тури на підтримку Збройних Сил України. Монастирищенською територіальною громадою проведено:
--	---	-----------------	--	---

фестиваль по виявленню проявів нематеріальної культурної спадщини, їх дослідженню та популяризації, ярмарка-продаж продуктів бджільництва, благодійний захід „Колодія величаємо – весну зустрічаємо“

Спеціаліст відділу освіти, молоді та спорту, культури, туризму та зовнішніх зв'язків **Ротмістрівської територіальної громади** Здоровко Анна бере участь у заходах громад області (туристичний форм у місті Умань, фестивалі, зльоти та концерти у Бобринській, Матусівській, Михайлівській, Смілянській, Черкаській громадах), дописи про це висвітлюються у соцмережах, створюються короткі промоційні ролики для поширення

В **Уманській територіальній громаді** до Міжнародного дня захисту дітей 1-2 червня івент-компанією „Focus“ було проведено 10-й щорічний фестиваль фарб і танцю „Holiday Fest“, участь у якому взяли 54 колективи з різних областей України. Спеціальним гостем свята була співачка Світлана Тарабарова. 28 – 29 вересня на території ДІАЗ „Стара Умань“ відбувся фестиваль сиру і вина, який об'єднав крафтових виноробів та сироварів з різних куточків України. Спеціальними гостями фестивалю були: виконавець SHUMEI та військовий оркестр 93-ї ОМБр Холодний Яр. Організатор фестивалю: івент-компанією „Focus“. Під час заходу відбувся збір коштів на потреби ЗСУ. Протягом осені у виставкових залах ДІАЗ „Стара Умань“ проходили мистецькі заходи у межах II Міжнародного мультижанрового фестивалю „Свобода вибору. Умань 2024“, організатором якого виступив Геннадій Гутгарц. Тема фестивалю „Квіти України“ присвячена пам'яті українських дітей, які загинули від російської агресії, та дітей з уманського гетто, які були розстріляні у лісі біля с. Гродзеве у 1942 році. Традиційно в кінці вересня в Умані пройшли Дні європейської спадщини. Протягом 10 днів уманці та гості громади могли відвідати різноманітні заходи і відкрити для себе історико-культурну спадщину, на яку багате місто. Цьогоріч Дні європейської спадщини в Умані були присвячені „спільній спадщині“,

маршрутам і зв'язкам, які об'єднують різні народи та культури Європи. Загалом в межах ДЄС було організовано і проведено 20 заходів, серед яких: екскурсії, квести, лекції, презентації, виставки, майстеркласи, ігри. Всього участь взяли 475 осіб, в т.ч. 187 дітей. Серед учасників заходів були гості із Запоріжжя, Миколаєва, Харкова, Одеси, Херсону, Кропивницького, Львова, Ірпеня, Тульчина, Голованівська, Донецької області тощо. У період різдвяно-новорічних свят в Умані діяли дві резиденції. Резиденція Святого Миколая, організована ФОП Софією Чорномаз, працювала 26 днів – з 28 листопада до 23 грудня. За цей час її відвідали понад 3 тисячі дітей з Умані та різних населених пунктів Черкаської області. Крім створення святкового настрою для дітей, важливою місією резиденції є допомога військовим. Зібрані кошти були направлені на виробництво дронів та закупівлю турникетів. З 2 до 23 грудня в міському Будинку культури працювала Резиденція Чудес, яку організувало управління освіти та гуманітарної політики Уманської міської ради. Діти мали змогу взяти участь у майстеркласі, пограти з казковими героями, отримати подарунок від Святого Миколая. Резиденцію Чудес відвідали понад 1800 дітей. Частину коштів, отриманих від роботи резиденції, було спрямовано на потреби ЗСУ.

Національний заповідник „Батьківщина Тараса Шевченка“, **Шевченківської територіальної громади**, під час заходів займається популяризацією бренду Черкаської області.

У **Шполянській територіальній громаді** щорічно проводиться фестиваль історико-просвітницького фестивалю „Товмацький курінь“. У 2014 році в с.Товмач Шполянської ОТГ був встановлений пам'ятний знак Героїв Холодного Яру та російсько-української війни, розпочатої агресором на території України. Це Батьківщина видатних особистостей, які чинили спротив більшовицькій окупації України у минулому столітті, - головного отамана Холодного Яру Івана Лютого-Лютенка. Щорічно, починаючи з 2014 року, у краєзнавчому музеї

				проводяться майстер-класи з писанкарства. Цьогоріч це вже буде 10-й, майстер-клас. На майстер класах учасники вивчають історію писанки, техніку та технологію її створення, відтворюють писанки нашого краю (Черкащини) за взірцями з книг В. Мицика, В. Манько та С. Кульжинського. Тальнівською територіальною громадою 19 серпня 2024 року проведено патріотичний благодійний фестиваль „Нація незламних“ до Дня міста за участю військового оркестру оперативного командування „Схід“. У рамках проєкту „Палацові зустрічі“ проведено заходи спільно з Уманським державним педагогічним університетом (історичний факультет, Польський освітньо-культурний центр) та засновником приватного музею Умані Максимом Явтушенком, реконструктором козацького одягу Віталієм Павленком (м. Київ). У рамках реалізації проєкту „Співочий палац“ було проведено концерт на підтримку ЗСУ тріо „Жоржини“ (с. Шевченкове) Також забезпечується постійне сприяння участі художніх колективів та майстрів народного мистецтва громади у різних обласних заходах та фестивалях.
	6. Проведення презентацій туристичного потенціалу Черкаської області за кордоном та в Україні, участь делегацій області в міжнародних заходах (спеціалізованих виставках, презентаціях та ін.)	Протягом 2021-2025 років	Департамент регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, територіальні громади (за згодою), Громадська спілка „Асоціація гостинності Черкащини“ (за згодою)	Департаментом у 2024 році було презентовано туристичний потенціал області під час участі в наступних заходах: 16 лютого 2024 року у співпраці з Черкаським обласним Центром туризму, краєзнавства і екскурсій для джур Черкащини в рамках заходів Всеукраїнської військово-патріотичної гри „Джура“ проведено онлайн гутірку на тему: „Черкащина – місце сильних і нескорених!“. Участь взяло понад 150 осіб. 25 квітня 2024 року проведено онлайн-семинар для студентів Черкаського національного університету імені Б. Хмельницького за спеціальністю „Туризм“ на тему: „Національна та регіональна туристична політика“. Участь взяло 21 особа. 25 липня 2024 року на конференції „Конструктор туристичних стратегій: Практичні інструменти для швидкого відновлення“ у м. Київ презентовано бренд Черкаської області „Черкащина – місце сили“.
				Монастирищенською територіальною громадою

				здійснюється постійне поширення інформації серед місцевих виробників щодо організації та проходження виставок, ярмарків та інших заходів у різних країнах Європи. Створено розділ „інвестиційні проекти“ на офіційному сайті громади з постійним оновленням інформації. Уманську територіальну громаду, її туристичний потенціал було представлено на II Національному туристичному саміті (м. Львів, 17-18 травня); VII Всеукраїнській науково-практичній конференції з міжнародною участю „Інноваційні технології в готельно-ресторанному та туристичному бізнесі (онлайн, 21 травня); науково-практичному семінарі „Туризм в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку“ (УДПУ, 10 жовтня); II Міжнародному форумі „Туристичними шляхами українського Поділля“ (м. Ямпіль, 18-19 жовтня); воркшопі „Європейські культурні маршрути: шлях до сталого розвитку української спадщини“ (м. Вінниця, 24 жовтня); круглому столі „Реабілітація через подорожі Україною“ (м. Київ, 01 листопада); навчанні „Конструктор туристичних стратегій: практичний інструмент для відновлення громад“ (м. Черкаси, 08 листопада). Національний заповідник „Батьківщина Тараса Шевченка“, Шевченківської територіальної громади проводить презентації онлайн.
	7. Створення муралів з елементами айдентики Черкащини.	Протягом 2021-2025 років	Департамент регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, територіальні громади (за згодою), Громадська спілка „Асоціація	У 2024 році коштів, у рамках Програми, для створення муралів з елементами айдентики Черкащини не передбачалось.

				гостинності Черкащини,, (за згодою), Установа „Черкаська агенція регіонального розвитку,, (за згодою)	
		8. Виготовлення та встановлення знаків на в'їздах в Черкаську область з елементами айдентики Черкащини.	Протягом 2021-2025 років	Департамент регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації, Департамент будівництва Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, територіальні громади (за згодою), ДП „Служба місцевих автомобільних доріг у Черкаській області,, (за згодою), Служба автомобільних доріг у Черкаській області (за згодою)	У 2024 році коштів для виготовлення та встановлення знаків на в'їздах у Черкаську область з елементами айдентики Черкащини, у рамках Програми, не передбачалось.
		9. Підготовка та подання заявки для	2021 рік	Департамент регіонального	У 2023 році в рамках виконання заходів Програми було завершено реєстрацію торговельної марки Черкащина – місце

	отримання патенту на логотип „Черкащина – місце сили“.		Протягом 2021-2025 років	розвитку Черкаської обласної державної адміністрації	сили“ та отримано відповідне свідоцтво (№ 336806 від 30.08.2023)
4. Облаштування туристичних локацій	1. Будівництво та реставрація туристичних об'єктів і локацій області, зокрема: ● Національний дендрологічний парк „Софіївка“ ● Національної академії наук України; ● Державний історико-архітектурний заповідник „Стара Умань“; ● Корсунь-Шевченківський державний історико-культурний заповідник; ● Національний історико-культурний заповідник „Батьківщина Тараса Шевченка“; ● Шевченківський національний заповідник; ● Національний історико-культурний			Департамент регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації, Департамент будівництва Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, територіальні громади (за згодою), національні та державні заповідники (за згодою), Громадська спілка „Асоціація гостинності Черкащини,“ (за згодою), Установа „Черкаська агенція регіонального розвитку,“ (за згодою), ДП „Служба місцевих	На території Національного дендрологічного парку „Софіївка“ НАН України проведено комплекс ремонтно-реставраційних робіт: поточний ремонт альтанки Грибок, порому на Верхньому ставі, гроту Аполлона, теплиці та оранжереї, благоустрій розарію та входних зон у парк, ремонт малих архітектурних форм утилітарного призначення (лавки, урни, скульптура тощо), ямкові ремонти алейного покриття з бруківки (650 м2), поточні ремонти підпирних стінок, бордюрів, поточні ремонти громадських вбиралень, реставраційні роботи павільйонів. Проведено поточний ремонт малих архітектурних форм утилітарного призначення (лавки, урни, дитячий майданчик, знаку контрастів „Інь-Янь“ тощо), насаджень, мостів на території експозиційної зони „Фентезі-парк „Нова Софіївка“. Вищезазначені роботи виконано коштом НДП „Софіївка“ НАНУ. 2. Будівництво ландшафтно-паркового комплексу „Умань. Дружба. Єрусалим“ в зоні зелених насаджень громадського користування вздовж русла річки Уманки, м. Умань Черкаської області законсервовано до завершення правового режиму воєнного стану. В Уманській територіальній громаді фахівцями науково-реставраційного відділу ДІАЗ „Стара Умань“ постійно ведеться пам'ятко-охоронна діяльність, моніторинг стану пам'яток архітектури в межах території та охоронних зон заповідника, здійснюється контроль за експлуатацією та цілісністю пам'яток історії та архітектури, які перебувають на балансі заповідника. Комісією проведено моніторинг стану збереження об'єктів культурної спадщини, які знаходяться на балансі заповідника і складені відповідні акти огляду. В травні 2024 року проведено інженерно-геодезичні вишукування на пам'ятці історії місцевого значення – братська могила „Уманська яма“; Виготовлено ознакування на два історичних об'єкти. У серпні

	заповідник „Чигирин”,; • Канівський державний природний заповідник; • Державний історико-культурний заповідник „Трахтемирів”,; • Державний історико-культурний заповідник „Трипільська культура”,; • Кам’янський державний історико- культурний заповідник; • Мисливський палац графа Шувалова, м. Тальне; • Палац Даховських, с. Леськове; • Буцький каньйон, смт Буки; • Проект „Маленький Єрусалим”, м. Умань; - реконструкція будинку культури м. Умань, в якому	автомобільних доріг у Черкаській області,, (за згодою), Служба автомобільних доріг у Черкаській області (за згодою)	2024 року проведено технічне обстеження та оцінка технічного стану пам'ятки історії братська могила військовополонених „Уманська яма“ за адресою: м. Умань, Черкаська область. За результатами обстеження 08.08.2024 надіслано звернення на МКП щодо дозволу на демонтаж гранітної стели. В ДІАЗ „Стара Умань“ працюють постійно діючі виставки: • ляльок-мотанок майстрині Катерини Черенцової і старовинних картин невідомих авторів; • патріотична виставка „Ціна Незалежності“; • інтарсії соломкою Сердюка І.С.; • світлин старовинної Умані. На території заповідника у 2024 році проведено 12 заходів як місцевого, всеукраїнського так і міжнародного рівнів. Регулярно проводились екскурсії виставковими залами заповідника, туристичним маршрутом „Тасмничими підземеллями Василянського монастиря“, а також туристичним маршрутом „Вулицями Старої Умані“ (пішохідна, автобусна згідно замовлення). За рік кількість відвідувачів усіх заходів становила понад 12 тис. осіб. Звенигородською територіальною громадою у 2024 році було відреставровано стріху на хаті копія Національного історико-культурного заповідника „Батьківщина Тараса Шевченка“ у селі Моринці, яка входить до складу Національного історико-культурного заповідника „Батьківщина Тараса Шевченка,,. Тальнівською територіальною громадою у рамках завдань із облаштування туристичної локації – Мисливський палац графа Шувалова, комунальним підприємством „Тальнівський палацово-парковий комплекс Шувалових“ Тальнівської міської ради у 2024 році було реалізовано ряд заходів: оновлено експозиції палацу, відкрито впорядковано нову туристичну локацію – фундамент старого палацу (XX ст.), встановлено систему водовідведення з покрівлі, зроблене дореставраційне впорядкування сходів гостьового входу, проведено розчищення приміщень Палацу та калориферної системи опалення, прибрано
--	---	---	---

	відкрити історичний музей; - будівництво ландшафтно-паркового комплексу „Умань. Дружба. Срусалим„, в зоні зелених насаджень громадського користування вздовж русла річки Уманки, м. Умань Черкаської області;, • інші об’єкти та локації області.			частину радянських та пострадянських добудов, відновлено первісний вигляд частини кімнат палацу, проведено роботи з консервації палацу: відновлено шибки, закрито віконні прорізи, встановлено попереджувальні знаки. У Монастирищенській територіальній громаді проведено роботи з благоустрою території парку Подоського, як центр культурного відпочинку жителів міста та району: розчищення від сухоостою і чагарників; впорядкування під’їзних шляхів до парку, та створення алей; встановлення лавок, урн, облаштовано зони відпочинку Протягом 2024 року у Стеблівській територіальній громаді за фінансової підтримки БФ „МХП-громаді“ здійснено закупівлю необхідних матеріалів для ремонту покрівлі (фарбування) даху Стеблівського літературно-меморіального музею І. С. Нечуя-Левицького філії Корсунь-Шевченківського державного історико-культурного заповідника, придбано багатофункціональний принтер Canon I-SENSYS MF3010. У Черкаській територіальній громаді проведено роботи з реконструкції парку-пам’ятки садово-паркового мистецтва місцевого значення „Юність“ (між вулицями Остафія Дашковича та Байди Вишневецького по бульв. Шевченка), проведено реконструкцію зовнішніх електричних мереж пляжу „Соснівський-1“ (вул. Князя Ольгерда). Три комунальних пляжі: „Соснівський-1“, „Казбетський“ і „Митницький“, облаштовані парасольками, перголами, лавочками, шезлонгами, роздягальнями, душовими стойками. На пляжі „Казбетський“ створена площадка для гри в волейбол та спортивний майданчик для кросфіту
2.Створення Арт-інсталяції на туристичних об’єктах та локаціях області.	Протягом 2021-2025 років	Департамент регіонального розвитку Черкаської області державної адміністрації, Департамент будівництва	У Багачевській територіальній громаді Завдяки Олександру Лемешку, встановлено артінсталяцію для фотографування на місцевому пляжі – „Блакитна Липа“. Це металева конструкція у формі жіночого профілю, а також, локація прикрашена аркою та лавою, висаджено квіти.	

5.	Розвиток туристичних об'єктів, продуктів та мереж	1. Організація та проведення засідань робочих та експертних груп з розвитку туристичної галузі області.	Протягом 2021-2025 років	Черкаської обласної державної адміністрації. Департамент регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації, Громадська спілка „Асоціація гостинності Черкащини,, (за згодою), Установа „Черкаська агенція регіонального розвитку,, (за згодою)	У 2024 році засідань Комісії не відбувалося. За інформацією Асоціації інклюзивного реабілітаційно-соціального туризму, на факультеті соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини проводились безкоштовні курси з вивчення української жестової мови. Навчала жестовій мові та дактилю Левченко Віра – голова Уманської територіальної організації УТОГ. За інформацією територіальних громад: Монастирищенська територіальна громада взяла участь в панельній дискусії при розробці туру „Шляхами Трипільської Праматері“. В Уманській територіальній громаді продовжила роботу Координаційна рада з питань розвитку туризму. У 2024 році відбулося 2 засідання, на яких розглядалися звіт щодо розвитку туристичної галузі громади за 2023 рік і план діяльності на 2024 рік, а також підготовка до форуму, що відбувся 24 – 25 травня
		2. Проведення аудиту та аналізу туристичного потенціалу регіону з урахуванням інклюзивної доступності	Протягом 2021-2025 років	Департамент соціального захисту населення Черкаської обласної державної адміністрації, Управління охорони здоров'я Черкаської обласної державної адміністрації, Департамент регіонального розвитку Черкаської обласної державної	За інформацією Асоціації інклюзивного реабілітаційно-соціального туризму, відбулось обстеження та оцінка ступеня безбар'єрності об'єктів фізичного оточення і послуг для осіб з інвалідністю Наталією Капустян, представником Урядового уповноваженого з прав осіб з інвалідністю в Черкаській обласній державній адміністрації. Відповідно до запровадження пілотного проєкту з утворення та функціонування центрів підтримки студентів. Організатором є Міністерство освіти і науки України. Наказ МОН № 75 „Про запровадження пілотного проєкту в закладах вищої освіти з утворення та функціонування центрів підтримки студентів“ від 23.01.2024 затверджено на виконання заходів із реалізації Національної стратегії зі створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року,

				адміністрації, АСОЦІАЦІЯ „ІНКЛЮЗИВНОГО- РЕАБІЛІТАЦІЙНОГО- СОЦІАЛЬНОГО ТУРИЗМУ“ (за згодою)	затвердженого постановою КМУ від 25 квітня 2023 року № 372-р. Стратегію розроблено за ініціативою першої леді Олени Зеленської Центр соціально-освітньої інтеграції та інклюзивного реабілітаційно-соціального туризму „Без бар’єрів“ у 2024 році змінено назву на Центр підтримки студентів та інклюзивного туризму „Без бар’єрів“.
					Проведення аудиту та аналізу туристичного потенціалу регіону з урахуванням інклюзивної доступності в Багачевській територіальній громаді не було здійснено через обмежене фінансування та відсутність профільних фахівців. Варто зазначити, що з погляду працівників відділу культури і туризму, Багачевський міський історичний музей вже обладнано з урахуванням інклюзивної доступності. Натомість інші туристичні пам’ятки потребують облаштування рівною та безпечною поверхнею доріг для забезпечення комфортного доступу для осіб з інвалідністю та інших маломобільних відвідувачів.
	3. Створення регіональної мережі туристичних кластерів у регіоні.	Протягом 2021-2025 років	Департамент регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, територіальні громади (за згодою), Громадська спілка „Асоціація гостинності Черкащини“ (за згодою)	На початку 2024 року створено місцеву Асоціацію органів місцевого самоврядування „Кластер „Шляхами Трипільської Праматері“, до якої разом з Уманською територіальною громадою увійшла низка громад Черкаської та Вінницької областей. Метою створення Асоціації є сприяння розвитку територій шляхом ефективного використання природних, культурно-історичних, туристичних ресурсів, а також залучення інвестицій. На замовлення асоціації науковцями КНЕУ було розроблено „SMART спеціалізацію туристичної дестинації: Шляхами Трипільської Праматері“, де велика кількість напрацьовань стосується Уманської громади. Реалізовано проєкт розвитку туристичних культурних виробничо-презентаційних локацій на шляху кластеру „Міфологізація Трипілья“, в рамках якого у квітні в Умані відбувся дводенний хакагон.	
					Монастирищенською територіальною громадою Підписано меморандум про співпрацю та партнерство щодо створення агротуристичного кластера „Шляхами Трипільської Праматері“. Впровадження етапів розвитку кластерів „Шляхами Трипільської

				Праматері“	Звенигородською територіальною громадою проводиться робота щодо створення туристичних кластерів, зокрема громада бере участь у співпраці 6 громад області задля створення єдиного туристичного маршруту (Шевченківська, Шполянська, Звенигородська, Водяницька, Тальнівська, Буцька) У межах проекту „Конструктор туристичних стратегій: Практичні інструменти для швидкого відновлення“ 8 листопада 2024 року в місті Черкаси відбулось одне з п'яти міжрегіональних навчань „Конструктор туристичних стратегій: Практичний інструмент для швидкого відновлення громад“, організаторами яких є Міністерство розвитку громад та територій України за підтримки Програми розвитку ООН (UNDP) в Україні та за фінансування уряду Японії, участь у якому взяли фахівці з розвитку туристичної сфери з Житомирської, Вінницької, Кіровоградської, Київської областей та 15 територіальних громад Черкаської області. За результатами навчання, 21 листопада 2024 року, відбувся радіоефір на радіоканалі „Українське радіо,, (http://surl.li/fykwtmu) Центром дитячої та юнацької творчості Мошнівської сільської ради Мошнівської територіальної громади. у співпраці з музеєм Т.Г.Шевченка в Мошнях систематично проводяться екскурсії-тренінги для майбутніх працівників туристичного бізнесу – студентів Черкаського державного технологічного університету та Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Уманською територіальною громадою проведено зустріч з представниками готельно-ресторанного бізнесу щодо питань туристичного збору, створення безбар'єрного простору, пошуку грантових можливостей. Організовано тренінг з грантового менеджменту від фахівців Українського культурного фонду та бюро програми ЄС „Креативна Європа“ в Україні, участь у якому взяли близько 50 представників сфери культури, освіти, туризму, готельно-ресторанної справи.
	4. Організація та проведення семінарів, тренінгів для представників туристичного бізнесу, фахівців районних державних адміністрацій, територіальних громад, комунальних закладів, установ, підприємств та інших організацій.	Протягом 2021-2025 років	Департамент регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації, Громадська спілка „Асоціація гостинності Черкащини,, (за згодою)		

				У Тальнівській територіальній громаді забезпечено посадовими особами Тальнівської міської ради участь семінарах та тренінгах від Департаменту регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації
				За сприяння Асоціації інклюзивного реабілітаційно-соціального туризму на базі Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини створено інноваційний структурний підрозділ: Центр підтримки та інклюзивного туризму „Без бар'єрів“, виконується науково-дослідна тема для молодих учених „Соціально-психологічна реабілітація дітей та молоді з особливими освітніми потребами засобами інклюзивного туризму“ (Державний реєстраційний номер: 0119U103978). Команда студентів УДПУ імені Павла Тичини OPEN WORLD стали учасниками навчального bootcamp від UNICEF Ukraine та Upshift Ukraine. Приділили свій час і зусилля на створення проекту, спрямованого на допомогу підліткам з інвалідністю. Їхня мета – допомогти цій групі молоді інтегруватися в суспільство та відчувати себе повноцінними членами. Їхній проект націлений на соціалізацію цих підлітків та сприяння їхньому відкриттю для нових можливостей у світі. У Багачевській територіальній громаді Проведено екскурсії для учнів Багачевського ліцею №1 у Багачевському міському історичному музеї. У приміщенні „Центр культури та дозвілля“ Монастирищенської міської ради, Монастирищенської територіальної громади, утворено та облаштовано молодіжний простір для молоді громади Центром дитячої та юнацької творчості Мошнівської сільської ради, Мошнівської територіальної громади, у співпраці з Черкаською районною радою та Черкаським державним технологічним університетом розроблено і частково облаштовано пішохідний туристичний маршрут по Мошногірському кряжу Відділ туризму Уманської міської ради, Уманської територіальної громади, на постійній основі співпрацює
				Департамент регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації, Черкаський державний технологічний університет (за згодою), Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького (за згодою), Черкаський державний бізнес-коледж (за згодою), Приватний заклад вищої освіти „Східноєвропейський університет імені Рауфа Аблязова,, (за згодою), Уманський державний педагогічний університет імені
				Протягом 2021-2025 років
				5. Співпраця з навчальними закладами регіону щодо організації спільних заходів, ініціатив та проектів у сфері розвитку туристичної галузі регіону.

				Павла Тичини (за згодою)	з закладами вищої освіти міста, які готують фахівців сфери туризму – Уманський національний університет садівництва та Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини. Викладачі цих закладів входять до складу Координаційної ради з питань розвитку туризму. Викладачі і студенти залучаються до проведення загальноміських заходів та заходів туристичного спрямування. У 2024 році працівники відділу туризму взяли участь в акредитації освітньо-професійних програм „Туризм“ та „Готельно-ресторанна справа“ (магістри) УНУС та УДПУ імені Павла Тичини. В якості члена журі в неКонкурсі краєзнавців „Місце сили“, що проходив в Українському аграрному ліцеї тощо.
	6. Організація та проведення „Школи гідів місцями сили“	Протягом 2021-2025 років	Департамент регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації, Громадська спілка „Асоціація гостинності Черкащини,, (за згодою)	В обласному бюджеті на 2024 рік, у рамках Програми, організація та проведення „Школи гідів місцями сили“ не передбачено.	
	7. Створення регіональної мережі туристичних інформаційних центрів.	Протягом 2021-2025 років	Департамент регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, територіальні громади (за згодою), Громадська спілка „Асоціація	За сприяння Асоціації інклюзивного реабілітаційно-соціального туризму на базі Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини створено інноваційний структурний підрозділ: Центр підтримки та інклюзивного туризму „Без бар'єрів“. На базі структур Управління праці та соціального захисту населення діє відділ інклюзивного реабілітаційно-соціального туризму У Звенигородській територіальній громаді працює краєзнавчий музей, працівники якого займаються й інформаційною діяльністю. В Уманській територіальній громаді працює туристично інформаційний центр, який у теплий сезон розташовується	

				гостинності Черкащини, (за згодою)	у приміщенні в Центральному сквері, в холодний період – в Художньому музеї (вул. А. Кизила, 2)
	8. Розвиток інклюзивного туризму			Департамент регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації, Департамент соціального захисту населення Черкаської обласної державної адміністрації, Управління охорони здоров'я Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, територіальні громади (за згодою), АСОЦІАЦІЯ „ІНКЛЮЗИВНОГО РЕАБІЛІТАЦІЙНОГО СОЦІАЛЬНОГО ТУРИЗМУ“ (за згодою)	Центром дитячої та юнацької творчості Мошнівської сільської ради, Мошнівської територіальної громади, у співпраці з музеєм Т.Г.Шевченка в Мошнях систематично проводяться екскурсії та інші культурно-мистецькі заходи для дітей та дорослих з інвалідністю. У Центрі інтегрованих соціальних послуг управління праці та соціального захисту населення Уманської міської ради, Уманської територіальної громади, працює відділення інклюзивного соціально-реабілітаційного туризму, фахівцем якого у 2024 році було проведено 86 екскурсій по Умані. Охоплено 1581 особа, серед яких ВПО, діти, особи з інвалідністю та пенсіонери У Чигиринській територіальній громаді такі туристи забезпечені безперешкодним доступом до туристичних об'єктів та локацій У Національному заповіднику „Батьківщина Тараса Шевченка“, Шевченківської територіальної громади, є інформаційні дошки зі шрифтом Брайля. Територія артоб'єкту „Географічний центр – серце України“, що знаходиться у Шполянській територіальній громаді, створений за стандартами безбар'єрного середовища – з пандусом, тактильною навігацією, аудіогідом, моделлю комплексу для слаббачущих людей. У Тальнівській територіальній громаді розроблена проектна пропозиція по доступності маломобільних груп „Безбар'єрний маршрут“, яка включатиме розташовані туристичні локації у центрі міста Тальне, зокрема, місце пам'яті – пам'ятник Героям Небесної Сотні та Захисникам України, Тальнівський музей історії тощо. Орієнтовний термін реалізації: 2025-2026 рр. За інформацією Асоціації інклюзивного реабілітаційно-соціального туризму, 2025 р. планується уже III Всеукраїнський науково-практичний онлайн симпозіум з „Інклюзивно

					реабілітаційно-соціального туризму“. Основні напрями симпозиуму: Реабілітаційний потенціал інклюзивного туризму в кризових умовах життєдіяльності людини; Створення безбар'єрного простору як передумова розвитку інклюзивного туризму в Україні; Природо-заповідний фонд України як ресурс для практичного впровадження інклюзивного туризму; Природотерапія у контексті соціально-психологічної реабілітації вразливих категорій громадян; Музейна педагогіка як технологія соціально-психологічної реабілітації людей з інвалідністю та інших маломобільних груп населення; Інклюзивний туризм як відпочинкова послуга осіб з інвалідністю з числа військовослужбовців, ветеранів військової служби, ветеранів війни та членів їх сімей; Міжвідомча взаємодія в рамках надання послуг у сфері охорони здоров'я, послуг системи освіти та соціальних послуг: інтегративний потенціал інклюзивного туризму; Психолого-педагогічні проблеми інклюзивного туризму.
--	--	--	--	--	--